

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelma

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Valintaesitys

15.12.2024 Dnro: EURA 2021/904195/09
02 01 01/2024/ESAELY

Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi

Suovu – Turvetuotantoalueiden ympäristöturvallinen jatkokäyttö – Suovonselän valuma-alueella

Hakijan virallinen nimi

Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy

Hakemusnumero

904195

Saapumispäivämäärä

15.05.2024

Alkamispäivämäärä

01.10.2024

Päättymispäivämäärä

30.06.2027

Viranomainen

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kokouksen päivämäärä

Hakuilmoitus

Ennallistamiseen ja jälkikäyttöön liittyvien JTF-
hankkeiden haku Itä-Suomessa

Hakuilmoituksen tunnus

ESAELY-071

Käsittelijä

Tiina Johanna Arvola

Toimintalinja

7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi

Erityistavoite

7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä

Tukimuoto

Ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyvä kehittämishanke

Hanke toteutetaan: Yhden toteuttajan hankkeena

Kuvaus hankkeen sisällöstä

Turvetuotanto on vähentynyt Suomessa nopeaan tahtiin vuoden 2019 jälkeen. Syinä tähän on erityisesti päästökaupassa päästöoikeuksien korkea hinta, energianturpeen kohonnut verotus sekä Suomen hallituksen linjaama tavoite, että energiaturvetuotanto tullaan puolittamaan vuoteen 2030 mennessä. Etelä-Savossa parin viime vuoden aikana on tuotannosta poistunut 1000 ha. Turvesuot sijoittuvat Mikkelin, Juvan, Pieksämäen, Kangasniemen ja Rantasalmen kuntien alueelle. Turvetuotannosta poistuville alueille tavoitteena on, että alueilla siirrytään kestävästi seuraavaan maankäyttömuotoon, turvemaista ja niiden kestävästä käytöstä

on alueella hyvä tilannekuva, ja maanomistajat saavat tukea ja neuvontaa turvemaiden jatkokäytön suunnitteluun, turvemaiden maankäytössä varmistetaan, että turpeen hiilivarastot eivät vapaudu ilmakehään ja alueen vesistövaikutukset ovat hallitumpia. Näihin tavoitteisiin päästäksemme tarvitaan osaamista ja tietoa vaikutuksista.

Suovu-hankkeen tavoitteena on yhdessä Kyyveden Osakaskunnan investointihankkeen kanssa ennallistaa Kyyveden valuma-alueelta turvetuotannosta poistuneita alueita ja parantaa Kyyveden veden laatua.

Hankkeessa annetaan asiantuntija-apua maanomistajille jatkokäytön suunnitelman toteuttamisessa sekä järjestetään viestintätilaisuuksia maanomistajille ja urakoitsijoille ennallistamisesta (kuten kosteikon rakentamisesta). Lisäksi viestitään turvetuotantoalueiden kestävästä jatkokäytön mahdollisuuksista ja tehdään ennallistamissuunnitelmat neljälle Kyyveden valuma-alueella sijaitsevalle kohteelle yhteistyössä Kyyveden osakaskunnan kanssa. Ennallistettavissa kohteissa seurataan ja monitoroidaan muun muassa Kyyveden Suovunselän valuma-alueen vesistövaikutuksia.

Suovu-hankkeen tulokset ja toimintamallit ovat monistettavissa myös muille turvetuotannon jatkokäyttöä suunnitteleville maanomistajille ja urakoitsijoille. Alueen osaaminen on vahvistunut sekä käytöstä poistuneiden turvetuotantoalueiden ennallistamisella on varmistettu, että turpeen hiilivarastot eivät vapaudu ilmakehään ja vesistövaikutuksista on huolehdittu.

Hankkeen toimenpiteet

Hankkeen toimenpiteet on jaettu neljään työpakettiin.

Työpaketti 1. Jatkokäytön suunnitelmat – Kyyveden Suovunselkä

Työpaketti 1 toteutetaan yhteistyössä Kyyveden Osakaskunnan investointihankkeen kanssa. Ennallistettavat kohteet (1-4) sijaitsevat Kyyveden Suovunselän valuma-alueella. Kohteiden suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomiota vesiensuojeluun- ja hallintaan. Toimenpiteiden tarkoituksena on vähentää kiintoaine- ja ravinnekuormaa Kyyveteen. Työpaketissa käytetään ulkopuolista asiantuntijatyötä jatkokäytön suunnitelman laadintaan turvetuotannosta poistuneiden alueille. Kohteet ovat seuraavat:

- Kohde 1: Kuusikummun kosteikon saneeraus ja puroerosion torjunta
- Kohde 2: Tarsanlammen puron ja Oininginlammen puron eroosion torjunta ja ennallistaminen
- Kohde 3: Hirsikankaansuon puron eroosion torjunta ja ennallistaminen
- Kohde 4: Tervalahden kosteikon laajennus ja pintavalutuskentän rakentaminen ja ennallistaminen.

Työpaketti 2. Ympäristövaikutusten monitorointi ennallistettavissa kohteissa

Työpaketin 1 ennallistamiskohteista (1-4) monitoroidaan vesistö- ja ympäristövaikutuksia (kevät, kesä, syksy). Kohteisiin tehdään kenttäkäyntejä ja kuvannetaan kohteita (ortokuvausta dronella).

Kohteista otetaan vesi- ja sedimenttinäytteitä ja niistä analysoidaan laboratoriossa muun muassa lämpötila, happi, pH, johtokyky, väri, sameus, kemiallinen hapenkulutus (CODMn), kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi ja ammoniumtyppi pitoisuudet. Lisäksi voidaan määrittää kohteen tarpeista riippuen muun muassa nitraatti- ja nitriitti-typpi, fosfaattifosfori, TOC, rauta, mangaani ja mahdollisia haitta-aineita muun muassa raskasmetallien pitoisuuksia. Analysointiin käytetään osittain ulkopuolista asiantuntijatyötä. Näin saadaan lisätietoa kohteista, joista purkautuu erityisen happamia vesiä.

Lisäksi tehdään kenttämittauksia kohteiden ala- ja yläpuolisesta vesistöstä. Kenttäkäyntien aikana tehdään pilot-kohteiden ja alapuolisen vesistön monitorointia (pH, johtokyky, sameus ja liuennut happi ja lämpötila) YSI-kenttämittarilla. Toimenpiteen toteutuksen aikana valitaan yksi kohde, jota seurataan myös jatkuvatoimisilla mittareilla (YSI-sondi). Valitulle kohteelle tehdään myös virtausmittauksia ja määritetään purkautumiskäyrä.

Selvitystyön aikana saadaan tietoa myös uomien kuormituksesta ja lähtevän veden vaikutuksesta Kyyveteen. Lisäksi uutta tietoa yhdistetään Etelä-Savon ELY-keskuksen olemassa olevaan tietoon kohteiden alapuolisen vesistöjen tilasta.

Työpaketti 3. Toteutuksen tuki

Suovu-hanke toimii maanomistajien toteutuksen tukena laskien kynnystä laadukkaiden toteutusten tekemiseen. Samalla tuotetaan käytännön ohjeistuksia sekä sopimus pohjia myös hanketta laajempaan käyttöön.

Hanke tukee Kyyveden Osakaskunnan investointihankkeen toteutusta. Hanke toimii Kyyveden Osakaskunnalle, maanomistajille ja urakoitsijoille toteutuksen tukena auttaen muun muassa hankintojen kilpailutuksissa, maanomistajien sopimuksissa ja viestinnällisissä toimenpiteissä.

Lisäksi Suovu-hanke antaa Etelä-Savossa apua, neuvoja ja tukea myös muille ennallistamistoimenpiteitä suunnitteleville ja toteuttaville tahoille. Näille voidaan tarjota esimerkkisuunnitelmia tai esimerkiksi kilpailutuksen tukea.

Työpaketti 4. Viestintä ja raportointi

Viestinnän tavoitteena on saavuttaa laaja-alaisesti maanomistajien kohderyhmä. Maanomistajat ja urakoitsijat halutaan saada osallistumaan hankkeessa pidettäviin/pidettävään tilaisuuksiin ja tulemaan tietoiseksi hankkeesta tarjottavasta asiantuntija-apua jatkokäytön suunnitteluun ja toteutukseen. Tietämystä lisätään käytännön ohjeistusten ja sopimus pohjien avulla.

Hankkeen aloitustiedotetta tarjotaan alueellisiin paikallislehtiin. Maanomistajille ja osakaskunnille ja sidosryhmille järjestetään tilaisuuksia pilot-kohteissa. Näihin kutsutaan myös paikallislehtien edustajia.

Hankkeelle perustetaan oma verkkosivu osaksi Xamkin www-sivustoa. Verkkosivuille viedään hankkeen materiaalit kuten tapahtumat, tiedotteet ja raportit. Hankkeesta laaditaan tiedote vuosittain. Hankkeesta tarjotaan artikkeleita alan lehtiin, kuten Metsälehti, Maaseudun tulevaisuus ja paikallislehdet. Viestintää toteutetaan sosiaalisen median kanavilla.

Hankkeesta ja sen tuloksista viestitään erilaisissa aiheeseen liittyvissä sidosryhmätilaisuuksissa. Hankkeesta laaditaan loppuraportti rahoittajan ohjeiden mukaisesti ja keskeiset tulokset julkaistaan Xamkin julkaisusarjassa.

Lisätietoja hakemuksesta

Hakemus saapunut: 15.5.2024

Hankeryhmä: 9.12.2024

Rahoituskokous: 16.12.2024

Hankkeen toteutusalue

Onko hankkeen toiminta valtakunnallista?

Ei

Maakunnat

Etelä-Savo

Kunnat

Enonkoski, Hirvensalmi, Juva, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Rantasalmi, Kangasniemi

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä

Kustannusarviota ohjaavat kustannusmallivalinnat

Kustannusmalli	Flat rate 40 % kehittäminen
Palkkakustannusten ilmoitustapa	Palkkojen yksikkökustannukset

Kustannusarvion tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Hylätyt €
1 Palkkakustannukset	261 247	261 247	
Flat rate 40 % kehittäminen	104 499	104 499	
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0	0	
Nettokustannusarvio yhteensä	365 746	365 746	

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	292 598	292 598	80,00
2 Omarahoitus: Muu julkinen rahoitus	73 148	73 148	20,00
3 Kuntarahoitus	0	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	365 746	365 746	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue ja rakennepolitiikan ohjelma-asiakirjan TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja erityistavoitteen 7.1. Turpeesta luopuminen mukainen ja toteuttaa Etelä-Savon maakunnan JTF - siirtymäsuunnitelmaa. Hanke täyttää yleiset valintakriteerit ja sai erityistavoitekohtaisista valintakriteereistä riittävästi (yli puolet 16/29 pistettä) tullakseen rahoitettavaksi.

Suovu-hankkeen tavoitteena on ennallistaa turvetuotannosta poistuneita alueita Kyyveden valuma-alueella yhteistyössä Kyyveden Osakaskunnan investointihankkeen kanssa parantaen vedenlaatua. Hankkeessa laaditaan jatkokäytön suunnitelmat neljälle ennallistettavalle kohteelle painottaen vesiensuojelua. Lisäksi seurataan ympäristövaikutuksia vesi- ja sedimenttinäytteiden, kenttämittausten sekä dronella tehtävän kuvantamisen avulla. Hanke tukee maanomistajia ja urakoitsijoita käytännön toimenpiteissä ja tarjoaa neuvontaa sekä esimerkkisuunnitelmia. Viestintää toteutetaan verkkosivujen, tiedotteiden ja tilaisuuksien avulla. Tulokset julkaistaan julkisessa raportissa ja loppuwebinaarissa.

Suovu-hankkeen konkreettisia tuloksia ovat jatkokäytön suunnitelmien laatiminen neljälle Kyyveden valuma-alueen kohteelle, vesistöjen nykytilan ja ennallistamistoimenpiteiden vaikutusten selvittäminen sekä maanomistajien ja urakoitsijoiden tukeminen käytännön toteutuksissa. Tulokset raportoidaan julkisessa loppujulkaisussa, ja hankkeesta viestitään laajasti eri kohderyhmille. Pitkän aikavälin vaikutuksina alueiden kasvihuonekaasupäästöt ja vesistökuormitus vähenevät, vesistöjen tila paranee, ja jatkokäyttö työllistää paikallisia toimijoita. Vaikutuksia mitataan monitoroinnilla ja tutkimustuloksilla.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hanke esitetään hyväksyttäväksi.

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä

Kyllä